

נחלת ה' גליון 62

האדמו"ר ר' שאול ר' שמואל אליהו -
ה"אמרי אש" ממודז'יץ זצוק"ל

מעניני הפרשה
לא ישבו בארץ - פן יחטיאו אותך לי
דבר העורך
מתוך עומק הצרות - מצמיח ישועה

גליון תורני בעניני ארץ הקודש נחלת ה' - גליון 62 אדר א' תשע"ט

נחלת ה' דא ארץ החיים, והכי קרא לה דוד מלכא לארץ ישראל דאיהי ארץ החיים - נחלת ה' (זוה"ק וילא קטו, א).

נבואות ה' לאהרית הימים
ימות משיח בן יוסף - פריקת שעבוד מלכויות
מדברי רבותינו
ליקוט מדברי רבותינו על שיבת ישראל לארצם (חלק
ח)

מעניני הפרשה

פרשת כי תשא

לא ישבו בארץ - פן יחטיאו אתך לי

אחת מהאזהרות שאומר הקב"ה למשה רבינו לומר לעם ישראל היא: "השִׁמְרָה לָךְ פֶּן תִּכְרַת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֶתָּה בָּא עֲלֶיךָ פֶּן יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבְּךָ... (טו) פֶּן תִּכְרַת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְנָנוּ אַחֲרַי אֲלֹהֵיכֶם וְנָכְחוּ לְאֱלֹהֵיכֶם וְקָרָא לָהֶם וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחָם: (טז) וְלִקְחֶתָּ מִבְּנֵי לְבָנֶיךָ וְנָנוּ בְּנֵיכֶם אַחֲרַי אֲלֹהֵיכֶם וְהָנוּ אֶת בְּנֵיךָ אַחֲרַי אֲלֹהֵיכֶם" (שמות לה, יב).

אותה אזהרה נאמרה גם בפרשת משפטים (שמות כג, לב) "לא תכרת להם ולאֱלֹהֵיהֶם בְּרִית", ומוסיף הכתוב (פסוק לג):

"לא ישבו בארץ - פן יחטיאו אתך לי כי תעבד את אֱלֹהֵיהֶם כי יִהְיֶה לָךְ לְמוֹקֵשׁ" וכתב הרמב"ם (פ"י מהל' עבודה זרה ה"ז):

"אסור לנו להניח עובדי כוכבים בינינו, ואפילו יושב ישיבת עראי, או עובר במקום למקום בסחורה - לא יעבור בארצנו, אלא עד שיקבל עליו שבע מצות שנצטוו בני נח, שנאמר 'לא ישבו בארץ' - אפילו לפי שעה".

וצריך להבין, אם הטעם הוא רק החשש הטבעי של "הרחק משכן רע" - הרי אפשר לבדוד אותם במקום צדדי בתוך ארץ ישראל, שלא תהיה להם השפעה על ישראל, ומדוע צריך שהם לא יהיו כלל בארץ.

ועוד קשה, מה ההבדל אם ישראל שכנו של עכו"ם ושניהם בארץ ישראל, מאשר אם ישראל גר בקצה של ארץ ישראל, ועכו"ם גר בסמיכות לו בקצה של ארץ אחרת.

כמו כן צריך להבין מדוע אם הם עוברים בהעברה בעלמא גם כן אסור, ומהו החשש בזה.

אמנם כפי שכתב הגר"א כלל גדול בתורה, שגם כשהתורה נותנת טעם ע"ד הפשט - עיקר הטעמים הם על דרך הפנימיות (מעשה רב"י סימנין כ"ה: קכ"ד. - "פאלת האולחן" הל' א"י סימן ז' סכ"ה; "עליות אליהו - מעלות הסולם" אות י"ג, וגם כאן, עיקר הטעם הוא פנימי, ונקדים שלשה יסודות:

בכל ישיבה פרטית בא"י - יש "כיבוש א"י" קטן

יסוד א].

הנה, ישנם שתי מצוות:

א]. ישיבת אר"י - ומצוה זו מקיימים גם כשישראל יושב בא"י תחת שלטון גוי.

ב]. כיבוש אר"י - ומצוה זו מקיימים רק כשיש שלטון יהודי על ארץ ישראל.

אמנם באמת בכל ישיבה פרטית, ואפילו בלי שיש שלטון יהודי כללי על ארץ ישראל - יש בה מידה מסוימת של "כיבוש אר"י", וכמש"כ הרמב"ן במנין מצוות עשה ששכח הרמב"ם מצוה ד' (דף כ"א, ז בספר תלפיות מהסודות השטות), וז"ל:

"שנצטוונו לרשת הארץ אשר נתן האל יתעלה לאבותינו לאברהם ליצחק וליעקב, ולא נעזבה ביד זולתנו מן האומות או לשממה, והוא אמרו להם והורשתם את הארץ וישבתם בה, כי לכם נתתי את הארץ לרשת אותה, והתחלתם את הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם... ומאמרם מלחמת יהושע לכבוש [חובה] תבין כי המצוה הזו היא הכיבוש ... א"כ היא מצוה עשה לדורות מתחייב כל אחד ממנו, ואפילו בזמן גלות, כידוע בתלמוד במקומות הרבה..."

ולכאורה קשה, שהרמב"ן פתח במצוות כיבוש, שנלמד מ"הורשתם" "והתחלתם", דהיינו שארץ ישראל תהיה כבושה תחת שלטון יהודי.

וא"כ מדוע הרמב"ן מסיים שמצד מצוות הכיבוש - כל יחיד מתחייב בזה גם בזמן הגלות שהגויים שולטים על ארץ ישראל, הרי כאשר יחיד יושב תחת שלטון גוי - אינו עושה כיבוש?

ומזה מוכח שגם ישיבה גרידא - יש בה מקצת "כיבוש".

וכן כתב ב"חידושי רבי שפטיה" - להגאון רבי שפטיה סגל זצוק"ל

"הרי מפורש בדבריו, שמצוה עשה זו היא על כל יחיד ויחיד להתיישב בארץ ישראל, ולכבוש את מקום שבתו. וכן המצוה לכבוש את כל הארץ תחת יד שלטון ישראל, ומוכח מדברי קדושי, שענין הכיבוש והישיבה בארץ שניהם משורש אחד, כי המצוה היא לכבוש ולשלוט בה, וגם ליישבה.

וברור, כמו שלא יתכן כיבוש בלי סיכונים, וכמש"כ הרמב"ן עצמו בחומש (דברים כ, ח) גבי מלחמה .. כן גם ישיבת ארץ ישראל הנלמדת משורש זה, שממנו לומדים ישיבה, וכיבוש זוטא במקום הישיבה, הוא אפילו כשיש סיכון בדבר...." (חידושי רבי שפטיה סי' יא)

דבר העורך

'יום י"ד וט"ו שבאדר ראשון הם ימי שמחה, ויש להרבות בסעודה, ורבינו יחיאל מפריש היה רגיל להרבות ולהזמין בני אדם 'טו"ע ומ"ב, טו"ח תל"ז', א"כ בוודאי גם אדר ראשון הוא זמן הראוי להתבונן בניסי פורים, לכן נתבונן בנקודה אחת שאנו יכולים ללמוד ממאורעות הניסים של פורים.

בימים ההם ושני הידידים - יהודה ואליעזר - נפגשים ברחובות שושן ומשוחחים ביניהם על אירועי התקופה [השמות נבחרו מאותה תקופה ע"פ הכתוב (עזרא י, כג)]:

יהודה אמר: שמעת את הבשורה הטובה עם רבינו מרדכי - ומרדכי ישב בשער המלך' (אסתר ג, כא), מתחילים כבר לראות אור בתוך החושך שאנחנו נמצאים.

אליעזר מגיב: חדל לך מלהתפעל מכבוד מדומה בעולם החולף, האם יש לזה משמעות? - בה בשעה שעם ישראל בגלות, מתדרדר ברוחניות, נהנים מסעודתו של אותו רשע וכז.

יהודה משיב לו: בוודאי צריך להתחזק בתורה ותפילה, להתענות ולשוב בתשובה, אמנם חלק מהתשובה היא לשוב מ'ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו' (איוב כ"א, יד), ולהביא שכן היא דרכו של הקדוש ברוך הוא להביא ישועה, יש כאן מלחמה בין צד הקדושה לצד הטומאה, ובעוד שצד הטומאה שולט במלא העוצמה - צד הקדושה מתחיל להאיר באור קטן, וזה אומר שהישועה התחילה והיא תמשיך ותתגבר.

עובר זמן והמצב מחמיר - ונשלחו ספרים ביד הרצים אל כל מדינות המלך להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד' (אסתר ג, יג).

אליעזר פוגש את יהודה, ואומר לו: נו, עכשיו גם אתה מוכרח להודות בצדקת דברי, הלא אם זו אהלה - מדוע נעשה כ"כ גרוע?

יהודה עונה לו: כפי שהסברתי לך, יש כאן מלחמה בין צד הקדושה לצד הטומאה, צד הקדושה מתחיל להאיר באור קטן, ובאותו זמן צד הטומאה חודש לשלוטו ומגביר את חילותיו, אך צד הקדושה אינו מתפעל, ואתה עוד תראה שקו האור שהתחיל - יתגבר וילך עד נכון היום.

ויותר מכך, שגם התגברות החושך היא סיבה להשלמת הגאולה, כי הקב"ה 'במר מרפא את המר', וכמו שריפא את מי מרה ע"י עץ מר (תנחומא פסלה כ"ה, ומכילתא פ"ט).

וממילא גם בתקופתנו, הקב"ה מניח לס"א להוסיף עוד מרירות, עד הקצה האחרון של המר, כי זה הכלי אומנות של הקב"ה שמהרע הוא מייצר את שלימות הגאולה.

וכמש"כ הרמח"ל (דעת פטו"ט סימן טז):

כי אדרבה, הרשה הקב"ה והניח לרע לעשות כל מה שבכוחו לעשות, כמו שביארנו. - ובסוף הכל, כל יותר שהקשה הרע את עול סבלו על הבריות - כן יותר יגלה כח ייחודו ית' וממשלתו העצומה, אשר הוא כל יכול, ומתוך עומק הצרות הרבות והרעות, מצמיח ישועה בכוחו הגדול (ועיי' ט"ו סי' קסו).

לאחר זמן הגיעה עוד התפתחות לצד הישועה - וייקח המן את הלבוש ואת הסוס וילבש את מרדכי וירכיבהו ברחוב העיר ויקרא לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו' (אסתר ג, י"א).

והנה בפגישה הבאה אומר יהודה: הנה אתה רואה, צד הקדושה לא מתפעל מצד הטומאה, וגם הוא מגביר את קו האור.

עונה לו אליעזר: שוב אתה מתפעל מחיצוניות, מכבוד המדומה בעולם חולף, הלא תראה שהעיקר חרב, המהות הפנימית נעשה יותר ויותר גרוע, איזה גלות, גזירת שמד גשמי, וגזירת שמד רוחני החמור מכך, שהרי גדול המחטיאו יותר מן ההורגו'.

חלפה עברה עוד תקופה, ואליעזר שיחר לפתחו של יהודה כדי להתנצל ולהודות 'צדקת ממני', נתברר למפרע שהבנת נכוחה במהלך הנהגת ה', ואכן הקב"ה השלים את הגאולה לעינינו - ויתלן את המן על העץ אשר הכין למרדכי' (ד, ט) ו'ליהודים היתה אורה ושמחה וששן ויקר' (ת, טו).

כך אומרים חז"ל (ליקוט תהלים, תפ"ה):

למנצח [על אילת השחר] - למי שהוא קופץ כאיל ומאיר לעולם בשעת חשכה... אימתו הוא חשך בעלות השחר, והלבנה שוקעת, והכוכבים נכנסין, והמולות הולכים להם, אותה שעה אין חשך גדול הימנו, ואתה שעה הקדוש ברוך הוא מעלה את השחר מתוך החשך ומאיר לעולם.

וממשיך הילקוט ומקורו מתלמוד ירושלמי כזכר פ"א ה"א; יומא פ"ג ה"ב:

רבי חייא בר אבא ור' שמעון בן חלפתא הוו מהלכין בקריצתא [בעלות השחר (תמונה ונתון בלשית כה, נה; שנות י, כל; נזכר כה, ז) בהדה בקעתא דארבל, וראו אילת השחר, אמר ר' חייא כך היא גאולתן של ישראל... דכתיב 'כי אשב בחשך ה' אור לי וגו', בתחלה היא מאירה קימעה, ואחר כך היא מנפצת ובאה, ואחר כך היא פרה ורבה.

כך מרדכי, בתחלה 'ומרדכי יושב בשער המלך', ואחר כך 'ויהי כראות המלך את אסתר המלכה, ואחר כך 'ויקח המן את הלבוש ואת הסוס, ואחר כך 'יתלו את המן, ואחר כך 'אתם כתבו על היהודים, ואחר כך 'ומרדכי יצא מלפני המלך, ואחר כך 'ליהודים היתה אורה ושמחה וגו'.

כאשר תלמידי הגר"א וסיעתם עלו לארץ ישראל - היו צרות רבות ורעות, שאי אפשר לתאר, עד שהיה מי שראה בזה סימן שאינו רצון ה', וטען שכל הקשים מוכיחים שרצון ה' הוא שלא נלך כעת מעצמינו ומרצונינו לא, אלא שנמתין שמשיח צדקינו יוליכנו לארצינו.

ומאידך אצל תלמידי הגר"א היה ברור כשמש - שהצרות בתחילת ההתיישבות היו צפויים מראש, משום שארץ ישראל והגאולה שהיא בבחינת עולם הבא - נקנים ביסורים (כזכר ה, א), שהם 'חבלי הלידה' שמביאים את לידת הגאולה והזכייה בארץ ישראל, וכמש"כ הגה"ק רבי ישראל משקלוב בהקדמתו ל'פאת השולחן':

דספר זה הוא על הלכות א"י דחביבא לי טובא, כי ביסורים רבים עמדה לי, אשר זכיתי להסתפח בנחלת ה' ולהתגדר בעפרה זה שבעה ועשרים שנה, והרבה נתיסרתי, והרבה יגיעות על תיקוני ישיבתה יגיעתי וכמה הרפתקאות עדי עלי מיום שבתי, פחד דבר ורעב טעמתי, ובשבבי הקשה בסוגר ישיבתי, סבוגי נגם סבוגי אויבי, בנפש יקפוה לי, ומה יעשה אדם עליו, אמרתי, ובר' בסחתי ה' לי בעיורי...

הרי שבחידא מחתא עם זה שהוא מזכיר את יסוריו - הוא אינו רואה בזה פחיתות או סיבה לחרטה ח"ו, אלא אדרבה, הוא אומר שלכן ארץ ישראל יותר חביבה עליו, וביסורים רבים עמדה לי - קימה היתה לי מזה, ולא יאוש וחרטה ח"ו.

*

ולא זו בלבד, אלא שתלמידי הגר"א ובניהם, ביחד עם כל היסורים הנוראים שעברו עליהם, התבוננו בהשתאות בכל הניסים שהקב"ה עשה עימם, ולכן הם כתבו בענין בנין ביהמ"כ 'החורבה':

כי לולא ה' חפץ בנו לא הראנו את כל אלה, להביאנו אל המנוחה ואל הנחלה. סימנא מילתא היא אתחלתא דגאולה (פלוס כתי' תלוי כניסה לבימ"כ החורבה).

*

ומה שהיום רוב עם ישראל יושבים בארץ ישראל - הוא מכח המסירות נפש של תלמידי הגר"א והבעש"ט, שלא התפעלו מהחושך והיסורים, וראו סימן לגאולה - בין באור שיש כ"כ הרבה ניסים בארץ ישראל, שהוא הסימן לגאולה המתקרבת והולכת וכמש"כ באגרתם וכו', ובין בחושך שבתוך אור הגאולה, שגם הוא מ'כלי הגאולה', כי אומנתו של הקב"ה - מרפא מר במר. וקל וחומר בימינו, גם אם עדיין אנו רואים את החושך, נדע נאמנה, שזהו משום שהש"ת מניח לסט"א להתגבר - כדי שיהיה לו 'כלי אומנות' שמכוחם הוא ייצור את האור השלם של הגאולה.

ובפרט שכאנו רואים כ"כ הרבה אור בוקע, כ"כ הרבה ניסים, הצלחה רחוקת בהיכלי הישיבות ובבני התורה, מה שלא היה מעולם, והצלחה נשמית בבנין ארה"ק, א"כ אנו צריכים לשאוב עידוד, גם מהאור, וגם מהחושך שתכליתו לחזק את האור, ולקדם את עם ישראל עד המצב של גאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

בברכת התורה, העורך

ס"ו.

ומעתה מובן, שהוא הדין לאידך גיסא, שגם כאשר יד ישראל תקיפה בארצם, אמנם אם יש עכו"ם שיושב בארץ ישראל - יש כאן "כיבוש זוטא" של עכו"ם במקום שבתו.

ולכן אסור "אפילו יושב ישיבת עראי, או עובר ממקום למקום בסחורה" - כי אפילו בהליכתו יש "כיבוש זוטא" בד' אמות שהולך בהם, בבחינת מה שנאמר בישראל (דברים יא, כז) 'כל המקום אשר תִדְרֹךְ כָּף רַגְלְךָם בּוֹ לְכֶם יִהְיֶה'. [ולר' אליעזר: "הלך בשדה לארכה ולרחבה - קנה מקום הילוכו" (בבבא בתרא נ, א), וגם לחכמים שלא קנה, מ"מ י"ל, שמר' אליעזר נשמע לחכמים שזה עכ"פ מצות "כיבוש זוטא"].

כשהגויים שולטים בארץ ישראל - הסט"א שולטת על מאורות השכינה

יסוד ב].

הארכנו כמה פעמים מיסודם של רמח"ל ורמ"ד וואלי: שכאשר הגויים שנשמתם מושרשת בסט"א - שולטים על ארץ ישראל גוף השכינה, אזי "באיתרונתא דלתתא איתער לעילא" שגם הסט"א שולטת על מאורות השכינה. וכאשר עם ישראל פודים את ארץ ישראל מידי הגויים - גם הקב"ה פודה את השכינה מידי הסט"א (ענין גליון 20 "מעניני הפסקה" - "מניחת יוסף"; גליון 32 "מדככי כזמנינו" נהגרה. - וע"ע בגליון זה נמוז "נצואות ה'").²

שורש נשמתו של כל יהודי - מלוכב במקום מסויים בא"י

יסוד ג].

הנה שורש נשמתו של כל יהודי - מלוכב במקום מסויים באדמת ארץ ישראל, כנשמה המלוכשת בגוף, וכמש"כ רמ"ד וואלי (ומדככי עמוד לע"ט):

"...שהארץ התחתונה אינה אלא בחינת הגוף של הארץ העליונה רוא דשכינתא שהיא נחלתן של ישראל ממש, ומתחלקת השראתה עליהם כפי שרשן...".

וכ"כ הלך (עמוד שלי"ט):

"[הוֹרְשָׁתָם אֶת הָאָרֶץ... לכל אחד מהם כפי שרשו... ומי שהוא מושרש ברגלי הקדושה, לא יחמוד ולא יקנא על מי שהוא מושרש בעיניה או במצחה... כי הוא שרשו באילן הנשמות".

[וע"ע ב"שיחות לספר ויקרא" להגאון ר' אביגדר בבבלי שלי"ט"א (עמוד סז-טו). .. שאותן ד' אמות שיש לכל יהודי בארץ ישראל - ... שטח זה שייך דווקא לו, לשורש נשמתו העליון... כי זה חלקו בארץ ישראל, חלקו בגן עדן התחתון, ונשמתו דבוקה ואחוזה בחלקת קרקע זו [ואם מוכרה לאחר] - יש כאן ניתוק נשמת האדם ממעיני חייה הרוחניים". (וע"ע "ניחלת ה'" גליון 42 "מעניני דיומא").

וגם בימינו שעדיין לא זכינו שכל אחד ידע היכן חלקו ונחלתו לפי שורש נשמתו, מכל מקום כל יהודי מושפע ממה שקורה עם החלק בארץ ישראל שהוא הלבוש של שורש נשמתו, ואם חלילה ילד בבני ברק מתדרדר ברומחיות, או שאר מרעין בשיין רח"ל - בהרבה מקרים זה משום שהגוף של שורש נשמתו שנמצא בפיסת אדמה בלוד, או בעכו - נכבש תחת הטומאה, ע"י שהתיישבו עליו גויים המשליטים את הסט"א על הארץ, וכמש"כ רמ"ד וואלי (מחזקא לו): "שרגלי האומות המתהלכים בארץ הקדושה מצערין אותה הרבה מאד מפני טמאתן...". ובפיסת האדמה שבקצה עפולה - תלוי שורש נשמתו של יהודי שגר בקרית ספר, וכאשר יושבים שם עם ישראל - הם מהטרים את הגוף של שורש נשמתו.

ועתה נשוב לבאר מה שאומרת התורה "לא יִשְׁבוּ בְּאֶרֶץ עֵדֶן יִשְׁטִיאוּ אֶתְךָ לֵי", "לא יִשְׁבוּ" - אפילו בישיבה בעלמא שיש בה "כיבוש זוטא" (כמו שנתבאר ביסוד א), משום שבוה הגויים משליטים את הסט"א על מקום ישיבתם (כמו שנתבאר ביסוד ב), וזה משליט את הסט"א על שורש נשמתו של יהודי שמלוכב באותו מקום שארץ ישראל שהגוי יושב עליו, ומעביר טומאה לנפש אותו יהודי וגורם לו ירידה רוחנית (כמו שנתבאר ביסוד ג].

וזהו מה שאומרת התורה: "לא יִשְׁבוּ בְּאֶרֶץ עֵדֶן" - שלא ישלטו על שורש נשמתך ויכניסו בה טומאה שתעבור אליך, ואז הטומאה תבא לידי ביטוי מעשי - פִּן יִשְׁטִיאוּ אֶתְךָ לֵי".

שאר שבעיסה ושעבוד מלכיות

יסוד זה אנו רואים ג"כ מגלות מצרים, ש"שעבוד מלכיות" של מצרים - גרם שה"שאר שבעיסה" [היצה"ר] יחמיץ ויחטיא את ישראל. שהנה אמרו חז"ל:

"... רבי אלכסנדר בטר צלותה, רבון כל העולמים, גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות" (כזכר ז א).

וביאר הגר"א (יפיוע על כמה אלמות', כאלמת רכה נל כז חנה - זף א):

פירושו: כי לולא שעבוד מלכיות - לא היו מניחין השאר להחמיץ, כמ"ש ויאפו את הבצק מצות כי גורשו ממצרים (שמות יב, לט) ולכן אפו מצה".

[וביאר המהדיר הג"ר אהרן פלדמן שלי"ט"א: פ"ה המלה "כי" בפסוק היא נתינת טעם: ע"י שגורשו ממצרים יכלו לאפות מצות, שאחרי שנסתלק מהם שעבוד המלכות יכלו להתגבר על השאר שלא יחמיץ].

כלומר, שהשאר שבעיסה שהוא היצה"ר כידוע - מצליח להחמיץ את כל העיסה, ולגרום לחטאים, רק בגלל ה"שעבוד מלכיות", שהאומות שולטים על ישראל. ואילו ה"שעבוד מלכיות" - היצה"ר לא היה יכול להחטיאם.

והרי ה"שעבוד מלכיות" על גופם של ישראל - הוא אותה סוגיא של "שעבוד מלכיות" על ארצם של ישראל, משום שכאשר הגויים שולטים על ארצם, הם שולטים על שורש נשמתם של ישראל, וממילא זה ג"כ נחשב כשעבוד מלכיות על גופם של ישראל.

וממילא מש"כ "לא יִשְׁבוּ בְּאֶרֶץ עֵדֶן" פִּן יִשְׁטִיאוּ אֶתְךָ לֵי" - הוא ענף מענין "שעבוד מלכיות" הגורם ל"שאר שבעיסה" להחמיץ ולהחטיא רח"ל.

¹ היה תלמידם של הג"ר ברוך בער ליבוביץ והג"ר מאיר שמחה בעל האור שמה, ומקורב להג"ר יצחק ירוחם דיסקין, והגר"ח זוננפלד. (שם עמ' ה').
בקיאותו בתלמוד בבלי וירושלמי ובראשונים היתה מן המפורסמות, ולמרות שמתן הרב מפוניבז' זצוק"ל היצע לו משת ראש הישיבה בישיבת פוניבז' החדשה שהקים בבני ברק - אך הג"ר שפטיה לא נעתק לבקשה, כי לא רצה להפך את הבטחתו שנתן לישיבה ביפו. ואכן ארבעים שנה הוא הרבין בה תורה, וכפי שהעיד עליו מתן הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצוק"ל (שם עמוד י').
² נעתק כאן את מסקנת הדברים כפי שנכתב בבירור בה"דבר העורך" גליון 56 - במאמר על הגאון ר' שריה דבליצקי זצוק"ל, שכתב בחיבורו 'אחר כתליו'. (עמוד ט):
"... מדין הגמרא והתורה באור"ח ס"ב ויר"ד ס"ב וס"ג ס"ה, הוואה ירושלים, דהיינו עיר העתיקה, בחורבנה - חייב לקרוע, ואח"כ כשרואה את המקדש בחורבנו קורע שנית....

נבואות ה' לאחרית הימים

ימות משיח בן יוסף - פריקת שעבוד מלכויות

והנה הגמ' בסנהדרין (97 פ"ג, טז) מרחיבה ברשעותו הנוראה של מנשה, שעבר על ג' עבירות המורות - העמיד צלם בהיכל, ובעל אחרות, וגם דם נקי שפך מנשה הרבה מאד, עיי"ש. **וא"כ המלכות היהודית בארץ ישראל היתה "ממשלת דזון"**.
ואעפ"י "הקב"ה ציוה לעורר שכל בית ישראל יבכו בכיה נוראה והמונית, וכל כך למה? - על כך שישאל נאלצים לעזוב את ממשלת מנשה **שהוא יהודי**, ונכנסים תחת ממשלת מצרים ופלישתים [לזמן קצר ולצרכי פרנסה], ועי"ז מתקיים **"למשל פה גוים"**.
וקשה, מדוע כל כך חמור לצאת מתחת המלכות דזון זו של מנשה, שעל זה צריך לעשות את הבכיה הגדולה? [וראה במסגרת מדברי מרן הגאון רבי איסר זלמן זצוק"ל וגם שם הדברים צ"ב כנ"ל].

[תשובה]

שליטת הגויים על ישראל - מעוררת שליטת הסט"א על הנשמות

והנה, קודם שניגש לתירוץ על הקושיות הנ"ל - נפתח בביאור עצם הענין: **מדוע אכן זה דבר כ"כ גדול לצאת משעבוד מלכויות, ומדוע זה גרוע למשל לחיות תחת שלטון של נשיא ארה"ב בימינו דונלד טראמפ, מגדולי או גדול נשיאי החסד שקמו באומות העולם**. וכי רק בשביל "כבוד המדומה" של שלטון זה נקרא "ימות המשיח"?
אננם מבואר כאן יסוד גדול, **שעיקר "פריקת שעבוד מלכויות" - הוא ענין רוחני נשגב מאין כמוהו**, כי כפי המבואר ב"מעניני הפרשה" - ממשלה של גוים גורמת **ירידה רוחנית נוראה באופן סגולי**, משום שמה שהגויים שולטים על עם ישראל, אפילו אם זה מתבאר רק לענין תשלום המיסים, ואפילו אם זה "מחסידי אומות העולם" - זה גורם **שליטת הסט"א על נפשותם של ישראל רח"ל**, ומה נגרם לישראל ירידה רוחנית נוראה, עד שאין לאדם מושג כמה חטאים ועוונות זה גורם בעקיפין, ורק בעוה"ב הוא יראה כמה טומאה ועזיבת דת - התרבו בעולם מכח זה שהוא נתן לגוי לשלוט על יודעי [ע"ע במסגרת "בעלונו אדונים זולתך"].

הקב"ה לא קיבל הטענה שיש "פיתויים" לעבירה - במקום "כיווש ארץ ישראל"

אלא שעדיין נותר לנו לבאר - שהרי במלכות כזו יש חושש שיהיו יותר **פיתויים לעבירה** - שבידי מלכות כזו היכולת **לפתות** בתקנותיהם החדשות את האנשים החלשים ברוחניות.
אמנם התשובה היא, שהרי בזה יש לנו הוראה ברורה בדברי חז"ל על הפסוק: **"קול דודי דופק, פתחי לי - אֶחֱתִי, רֵעִיתִי, יָדָתִי, מְמַתִּי - שְׂרָאֲשִׁי נִמְלָא שְׂל קַנְזוֹתַי רְסִיסֵי לִזְלָה"** (שיר השירים ו, ט).
ועם ישראל השיבו להקב"ה:

"פִּשְׁטֵתִי אֶת פִּתְחוֹתַי אֵיכָבֶה אֶלְקָשְׁנֶה, רָחֵץ אֶת רִגְלֵי אֵיכָבֶה אֶטַּפְפֵם - רָחֵץ אֶת רִגְלֵי, מִטַּנּוֹף שְׂל עֲבֹדַת פֹּכְבָּים, יוֹדַעַת הֵייתִי שְׂאָבֵק שְׂל אוֹתוֹ הַמְּקוֹם מִשְׂיַאֲנֵי לְעֹבֶדַת פֹּכְבָּים. אֶף עַל פִּי כֵן דְּוִדִי שֶׁלַח דְּוִד מִן חֲחוֹר..." (מלך רנה טס).

והנה עם ישראל טענו **טענה הלכתית** - **"יודעת היתית שְׂאָבֵק שְׂל אוֹתוֹ הַמְּקוֹם מִשְׂיַאֲנֵי לְעֹבֶדַת פֹּכְבָּים"**, וצ"ב א"כ מה היא התשובה שהקב"ה השיב להם?
ויל', שהנה נדייק בלשון המדרש:

"יודעת היתית שְׂאָבֵק שְׂל אוֹתוֹ הַמְּקוֹם מִשְׂיַאֲנֵי לְעֹבֶדַת פֹּכְבָּים".
"מִשְׂיַאֲנֵי" - פירושו **"מפתה אותי"**, וכמש"כ (פלאטי, ג, יג) **"הַקְּנֹשׁ מִשְׂיַאֲנֵי נְאֻכְל"**, ופירש האבן עזרא **"השיאני. פיתני"**.

כלומר, לא שיש שם **"כפייה"** לעבוד ע"ז, אלא **"פיתויים"**. ובכזה מקרה **"שיכולים ליהדר יפה"**. אלא שקשה ליהדר... **המצוה במקומה [עומדת]**, ומחויב ליהדר, ומי שאינו נזהר, הוא רשע ועונו ישא, **אבל אין אנו** [= שגרמנו לו לקיים את המצוה לעלות לא"י] **אחרת** לזה" [1] (הגמ"צ בספמנו לספר "למען לזון" - ביצור המלך ס"ב).

והנה מצוות ארץ ישראל נדחית במקרה של **"כפייה"** לעבור עבירות, אבל אינה נדחית במקרה של **"פיתויים"**, כלומר שאם אין ברירה - האדם צריך להיכנס למקום הפיתויים למען מצוות א"י, וזו האחריות האישית שלו ליהדר יפה שלא להיכשל בשום עבירה.

ובנוסף לכל זה, הכח הסגולי יתגבר על הרוע הטבעי, וסגולת "פריקת שעבוד מלכויות" מעל **ארץ ישראל ועם ישראל** - מביאה עמה בהמשך הזמן לענייניו את ה"תְּרֻמָּתֵי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטִבְחֲרֶתְם מִכָּל מְטָאוֹתֵיכֶם... נְעִשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקֵי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי מִשְׁמְרוּ וְנְעִשִׂתֶם" (יחזקאל פל"ו הפטרת פסח פרה. - וענין נחלת ה' גליון 31, תשי"ד תש"ז).

והשיב רבינו: **"ישירים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם"**. צריך לעשות הכביש, אלא שתעשו השתדלות שלא יחללו שבת (מעשה אדם) חלק ב', עמוד (כט).
וגם כאן רואים, שאעפ"י שסלילת הכביש גורמת יותר **פיתוי** לחילול שבת, מ"מ מכיון שאינו כפייה - הרי יש מנוח לעסוק ביישוב אר"י, שזה כולל סלילת כבישים.

הגאולה מתחילה עם ימות משיח בן יוסף, שעליהם נאמר (מזכור ג, טז) **"שִׁמְעִיתִי"** (שמעתי שמועה קשה, כי "שמיעה" מצד הדין (ולא גליון 50) [תרגומו] [תתחדד] [פִּטְנֵי, לְקוֹל [השמעה] - צְלִלו [נקשו] שְׁפִתֵי, יְבֹוא רַקֵב בְּעַצְמֵי [מרוכ ענין], [מְתוֹמִי [במקום שאני עומד] אַיָּזָו [אני חרד (מלואו)], אֲשֶׁר אֲנֹס לַיּוֹם צְרָה".
וביאר הגר"א (סס): **"הוא בימי משיח בן יוסף, כמ"ש והיתה עת צרה"**.
והנה, לא כתוב "אשר אנוח מיום צרה" אלא "ליום צרה". ומשמע שמצד אחד ימות משיח בן יוסף מוגדרים **כזמן מנוחה** - **"אֲשֶׁר אֲנֹס"**, ומצד שני הם מוגדרים **כזמן צרה** - **"לַיּוֹם צְרָה"**.

אחת הדוגמאות לכך ש"ימות משיח בן יוסף" הם ימי **מנוחה וצרה** בבת אחת - היא מה שאמרו חז"ל (פסות ג, ז):

"אין בין העולם הזה לימות המשיח - אלא שעבוד מלכויות בלבד"
ומבואר, שבימות המשיח אין שום שינוי מדרך הטבע שהיה בכל שנות העולם הזה, וכל הישועה בימות המשיח - היא שנפדינו מלהיות תחת שלטון הגויים.

ולכא' קשה, שהרי הנביאים נתנבאו על ימות המשיח, שהיו ניסים למעלה מדרך הטבע? וביאר הגר"א (מילוקי למנוח טס: "למני טעם" פסות ג, ז):

"ואמר רבינו [הגר"א] לבאר .. כי ב' ימות המשיח הן, היינו ימות משיח בן יוסף.. ואז אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד גלויות, אבל עשו לא יפול בידו.

ואח"כ... יבא עשו עם גוג ומגוג על ה' ועל משיחו, ויפלו כולם ביד משיח בן דוד, וכשיבא משיח בן דוד יתקיים מה שכתוב ובלע המות לנצח, וכל יעודי הנביאים, וזה נקרא לעתיד לבא".

"בימות משיח בן יוסף - מלכות תהפך למינות"

והנה על אותם ימים - **ימות משיח בן יוסף** - שנינו במסכת סוטה (מט, ט):

"בעקבות משיחא [כלומר, בימות משיח בן יוסף, וכדלהלן] - חוצפא יסגא... ומלכות תהפך למינות..."

וביאר הגאון רבי יצחק אייזיק חבר צוק"ל, [תלמידו של הגאון רבי מנחם מנדל משקלוב צוק"ל, תלמיד הגר"א זיע"א (פילוקסי הגר"א) 97 מ"ג - מ"א, א]:

"שני משיחין הם.. ומשיח בן יוסף הוא תחלה, שעל ידו יהיה קיבוץ גלויות, שהוא הגואל הראשון, ולכן אז יתגבר הסט"א ביותר - בעקבות משיחא".

ומבואר, שהצרות שנשנו ב"עקבתא דמשיחא" - הכוונה על **ימות משיח בן יוסף**, שהם הם הנקראים "עקבתא דמשיחא" - כלומר, העקב וההתחלה של הקומה המלאה של משיח בן דוד (ענין גליון 20 ע"באבות ה").

כי אכן כפי שאמרו חז"ל במסכת ברכות: גם הגאולה בימות משיח בן יוסף משעבוד מלכויות - אינה גאולה שלימה, ועדיין המלכות היהודית שבאה במקום ה"שעבוד מלכויות" - היא **"מלכות של מינות"**.

[קושיא א]

למה זה נקרא גאולה ו"ימות המשיח"?

ומעתה יש להקשות, למה חז"ל **"יצאו מן הכלים"** - וכל כך קידשו את "פריקת שעבוד מלכויות", **עד שאמרו שבגלל זה בלבד - זה כבר נקרא "ימות המשיח"**, למרות שכאמור, המלכות היהודית שנכנסת במקומה היא "מלכות של מינות"?

[קושיא ב]

כל בית ישראל יבכו - על היציאה מממשלת מנשה

כיוצא בזה יש להקשות: הנה הקב"ה ציוה ביד נביאו יואל (ב, ה) - **אִסְפוּ עַם, קְדְּשׁוּ קִהֶל, קַבְּצוּ זָקֵנִים, אִסְפוּ עוֹלָלִים וַיָּנִקְוּ שְׂדֵים; יֵצְאוּ מִן מְחֹדְרוֹ נְכֵלֵה מְחַפְּתָה, בֵּין הַאוֹלָם לְמִןבֶּת יִבְכוּ הַתְּהַנִּים מִשְׁרָתִי ה', וַיֹּאמְרוּ חוֹסֵה ה' עַל עַמּוֹד נֹאל תַמֵּן נִחְלָתְךָ לְחֹרְפָה לְמִשְׁלַל בְּם גוֹיִם"**.

ופירש הרד"ק, שהיה רעב בא"י, והיו יוצאים רבים ממנה לארץ מצרים וארץ פלשתים. ובתנא דבי אליהו רבה (פ"ט) מבואר, שזו היתה נסיעה קצרה ע"מ לשוב ולהביא מזון לביתם [כמו בימינו נסיעה קצרה לאמריקה לצרכי פרנסה].

והנה, **נבואת יואל הנ"ל היתה בזמן מלכות מנשה**, וכמו שאמרו בסדר עולם רבה (פ"ט) **"יואל ונחום והבוקר נתנבאו בימי מנשה ומפני שלא היה מנשה כשר לא נקראו על שמו"**.

¹ בהשגחה פרטית - סמוך לסגירת הגליון, הקרה ה' לפני בהיסח הדעת - מעשה מהחזו"א צוק"ל: רבינו [החזו"א] נכנס למקום הברית [בפתח תקוה], ורבי דוד סלומון צ"ל [אביו של הגאון רבי ברוך שפעון סלומון צוק"ל רבה של פ"ת (היא"צ העשירי ביום ו, י"ז אדר)] ניגש ושאל: "אישרו לסלול את הכביש, אך מאידך גיסא גובר החשש של חילול שבת, האם להקפיד את העניין שלא יעשו הכביש?"

האדמו"ר הגה"צ ר' שאול ידידיה אלעזר - ה"אמרי שאול" ממודזיץ צוק"ל¹

"קול קורא לאחינו בני ישראל" מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ממודזיץ, נגד "הספר הלבן", אשר נתפרסם בשעתו בעתונות היהודית בפולניה והעברית בא"י.

חובה על או"ה - להשיב לישראל את ארצם אל אחינו בית ישראל!

בעתים הללו אשר הצרות רבו ותקפו עלינו מכל עברים, מדינה ומדינה וגזרותי, נרדפים ונדכאים תחת עול השעבוד הקשה, וקו אור יחידי אשר התחיל האיר לנו פני המזרח בנועם זיו של תקוה על העתיד המזהיר, ה' לנו כעת למפח נפש ע"י הפוליטיקה של ממשלת בריטני עם "הספר הלבן הרמאי" שלה, אשר ארצנו הקדושה ניתנה ברשותה, והחליפה עשרת מונים, מבלי שום עיל

לב כי לנסות אותה באה ההשגחה בעליונה, לאותה אומה בעלת שטח ארצות זכי גדול בעולם, איך תתיחס לעם שתקוותו הוא רק לנקודת ארץ קטנה זו עלי תבל, ועוד בה בשעה שרבות ישראל נתונים למשיסה ולבוזזים, מבלי חוס ורחם לתת מהלכים לאותם אחינו המדוכאים אשר ימלטו על נפשם שמה, ואטמה אזנם משמוע בת קול המנסרת בריקע. אל תחטאו בילד! והיא מתהפכת כססגונא זו בגוונן שלה, בספרים של צבאים שונים העושים קרע בלבות מליוני ישראל, וכי תחשו מלמכה זו לקבלת גזירה זו מצדנו בצידוק הדין תחת אשר לא נספחה בזרם מלכיות הרשעה ולא עמדה עלינו לכלותינו, אבל באמת קשה עלינו מכה טריה זו הנוגעת בתקוות שיבת ישראל לארצם, יותר מכל הרדיפות השונות וקשוי השעבוד בעול הגלויות בשאר המדינות המוכות בסנורים של שנאת הבריות וזדון לב, כי אחרת לא חכינו מהן, אך על בריטיה הגדולה המתקדמת ואשר מלבד הבטחתה הגלו' לעיני כל העמים גם מפאת רגשי החיבה שלהם לספר הספרים אשר רק צבע אחד לו, והוא האמת הקיים לעד, ומלא הוא על כל גדותיו ע"י נביאיו הבטחת ה' להשיב את ישראל לארץ אבותיו.

לא יעלה ביד אומות העולם - לתת יד שולטת בארצנו

בראותנו כל זאת מצאנו לנחוץ להגיד לעם ישראל יושרו, ואולי יפעלו דברי המועטים להכניס בלבבות אי אלה חיוק ובטחון, כדאי לי. עם אלקי אברהם! אל תפול ברוחך, ואל תאבד תקוה, כי דבר ה' נאמן בהקימו הבטחה, לכו חזו מפעלות המאורעות בזמן האחרון במדינות שונות ותראו כי לב מלכים ושרים ביד ה' וישועתו כהרף עין, וזאת לא אומרת לשבת בחיבוק ידים, לא! רק לגשת למעשי הגנה נמרצת ברוח חזק ואמונה ומבטח עוז בה', וסוף דבר כי לא יעלה ביד שום אומה ולשון לתת יד שולטת בארצנו ולא יבואו ידים בגבולנו, וכדברי הרמב"ם ז"ל (בפ' בחקותי) עה"כ ושמומו עלי אויביכם, וכה יאמר: 'בשורה טובה היא מבשרת בכל הגלויות, שאין ארצנו מקבלת את אויבינו, וגם זו ראייה גדולה והבטחה לנו כי לא תמצא בכל הישוב ארץ אשר היא טובה ורחבה ואשר היתה נושבת בעולם, והיא חריבה כמורה, כי מאז יצאנו ממנה לא קבלה אומה ולשון, וכולם משתדלים להושיבה ואין לאל ידם ע"ש, לכן אנו בטוחים בשומר הבטחתו לישראל כי לא יעלה בידם להרכיב שום אומה על ראשינו בארצנו הקדושה ולא ינחלו אחרים עוד את כבודינו, ואנחנו כולנו צריכים עכשיו עוד להרבות ביתר שאת כל פעולה ומעשה בעד ארצנו הקדושה, והעיקר להתאחד בריכוז כל הכוחות והאמצעים, ובהתלכדות כל ניצוצי רשפי לב שלהבת יה, ולעם החלוש מבחוץ יאמר חזק מבפנים, להקהל ולעמוד על נפשינו, כי הוא בית חיינו, וינחנו ה' במעגלי צדק למען כבוד שמו ועל כבוד עמו ונחלתו, ויוסף לנו כח ועצמה וכאור בוקר יזהיר פעולותינו ועבודותינו עד נכון היום.

המצפה לישועה בקרוב. הכותב והחותם ה' במדבר לסדר שאו את ראש כל עדת בני ישראל מ"ד לספירה תרצ"ט לפ"ק. שאול ידידיה אלעזר טאב בהרה"ק מהר"י צוק"ל ממודזיץ. ("תפארת ישראל" חלק ה'; תש"ה, עמוד כ"ב - כ"ג).

התחלת הגאולה - צריכה איתערותא דלתתא

'השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ' (שיר השירים ב, ז).

ודרשו על זה חכמינו ז"ל, שלא תדחקו את הקץ. ולכאורה היה ראוי לומר שלא תדחקו את הגאולה.

אלא כל דבר עשיה שבועולם, יש לו התחלה - היא ראשית המעשה, וקץ הדבר - בבואו לידי גמר, כמו כן היא בגאולתן של ישראל - יש בה אתחלתא דגאולה, ויש בה קץ וסוף הגאולה.

והנה אמרו (מכילתא יתרו) כל התחלות קשות. ויש להבין מפני מה ראו קשות בהתחלה ולא בגמר. אלא כל התחלה צריכה להעשות על ידי האדם, וכיון שקרוץ מחומר הוא ודל מעש, לכך היא קשות, אבל הגמר הוא מן השמים, כמה שנאמר (תהלים נ"ז) לאל גומר עלי, והוא כל יכול.

זהו מה שאמרו 'אל תדחקו את הקץ', הכוונה שאין ראוי לדחוק את הקץ וגמר הגאולה, שאינו תלוי בנו רק בידי שמים הגומר עלי, אבל ראוי לדחוק את האתחלתא דגאולה, מפני שכל התחלה בין בחומר ובין ברוח צריכה להיות מצד מעשה ידי אדם, אך שיהא קשה. לכך עלינו להתאמץ ולהתגבר על כל המכשולים והמניעות העומדים לנגדנו בנוגע לארצנו הקדושה וישובה, והולאי הלכנו בדרך זו מאז ומקדם וכבר היינו עכשיו עומדים ומצפים לשמים על קץ וגמר הגאולה לעלות על פסגת רמת מלכות בית דוד משיח צדקנו ולראות ארמון ה' על הררי מרום ("אמרי שאול" עיני ארץ ישראל - שיר השירים, עמוד קפז).

מדברי רבותינו

ליקוט מדברי רבותינו - על שיבת ישראל לארצם (חלק ח)

האדמו"ר הגה"צ ר' שמואל אליהו - ה"אמרי אש" ממודזיץ צוק"ל²

ייעודי חז"ל - מתקיימים בדייקנות נמרצת ... מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו!

פריקת שעבוד מלכויות

ראינו ורואים כאן, ממש, מעשי נסים גלויים, מאת ה' לעיני הכל, ואם המאמר חז"ל המפורסם "ייתי ולא אחמיניה" (סנהדרין צח) שהביע עולא, מפאת הצרות הרבות והרעות העל אנושיות, וחבלי המשיח, שחזה בביאת הגואל, נתקיים לדאבוננו הגדול במלואו, - ולשמחתנו הגדולה, גם המאמר חז"ל "אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכות בלבד" (סנהדרין צ"ט; ברכות ל"ד; רמב"ם הלכות תשובה) - ג"כ נתקיים ב"ה, זרקנו מעלינו, בעזרת השם, את כבלי הברזל וזיקי השעבוד מלכות, - תקותנו ואמונתנו בה' חזקה, שגם יתר יעודי הגאולה הטובים שחזו חז"ל ונביאינו הקדושים, יתקיימו אי"ה במלואם. כמאמר חז"ל (בסוף מכות) "ורבי עקיבא מצחק וכו' עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת" ע"ש.

"אז ימלא שחוק פינו" - על שדווקא דור שפל זכה לגאולה

ואין פלא למה דווקא דורנו השפול הזה זכה לימים גדולים אלה, ולא הדורות הקודמים שעמדו לפי ערך במדרגה יותר גבוה ממנו, בתלמידי חכמים מקובלים, צדיקים וגאונים ז"ל, כי כך היא דרך הגאולה, בבחינת 'וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה המה יבואו שמה ולהם אתננה והם ירשוה' (דברים א'), וכמו שאמר א"ז צוק"ל מקוזמיר עה"כ "אז ימלא שחוק פינו" (תהלים קכ"ו), והקשה מה זה שחוק, הול"ל אז ישמח לבנו, אלא היו דורות של תנאים ואמוראים גאונים ומקובלים ומשיח לא בא, ולבסוף יבוא לדור שפול כזה, האם לא יהיה זה לשחוק בעיני כל, הדא הוא דכתבי "אז ימלא שחוק פינו", עכלה"ק ודפח"ח.

ההתחלה צריכה להיות מצידנו ועל ידנו

דווקא דורנו השפול הזה זכה לימים גדולים כאלה, לאתחלתא דגאולה ממשית, וכמי שאמר כ"ק אממו"ר צוק"ל על המאמר חז"ל "שלא תדחקו את הקץ", והקשה, לכאורה, היה ראוי לומר, שלא תדחקו את הגאולה, מהו שלא תדחקו את הקץ? אלא יש אתחלתא דגאולה ויש סוף וקץ הגאולה, הקץ והגמר הגאולה תלוי בידי שמים, לאל גומר עלי (תהלים נז), אבל האתחלתא דגאולה תלויה בנו, ומצדנו, בבחינת "הבא לטהר" וגו', "פתחו לי פתח כחודו של מחט" וגו', וזהו מה שאמרו: "אל תדחקו את הקץ" היינו קץ וגמר הגאולה, שאינו תלוי בנו רק בהקב"ה, אבל ראוי לדחוק את האתחלתא דגאולה, כי ההתחלה צריכה להיות מצדנו ועל ידנו, ועלינו לצפות לשמים על קץ וגמר הגאולה, לעלות על פסגת רמת מלכות בית דוד משיח צדקנו ולראות ארמון ה' על הררי מרום הרים.

האור בוקע - מתוך החושך

ואין לפול ח"ו ברוחנו, לרגלי הצרות הרבות, שתקפו אותנו על סף גאולתנו, המלחמה עם שבעה עממים, מלחמת גוג ומגוג באבני אלגביש אש וגפריה, בים יבשה ובאוויר, כי אין הגאולה באה מתוך שלוה ומנוחה, אלא מתוך יסורים וקושי השעבוד, מקוצר רוח ועבודה קשה. ואין שחר הפדות עולה, ואין האור בוקע - אלא מתוך החושך, "כימי צאתך ממצרים" ממש, בכל המובנים וכמאחז"ל "אם ראית צרות רבות ורעות באות, צפה לרגלו של משיח" ע"ש.

סימני ונציני הגאולה שלמה - נראו בארץ

רבים הם זמני הגאולה, שהופיעו ועברו לפנינו, במשך אורך גלותנו, בקורות עם ישראל בגיאת הגלויות, ולא נתקיימו ולא יצאו לפועל, כי קלקלנו בעצמנו, דחינו את זמני הגאולה כמו ידנינו. היום, בזמנינו - בדורנו, הגם טרם הגיענו לגאולה שלמה, בביאת הגואל צדק, שאליו אנחנו מצפים ומקוים אי"ה ומחכים בכליון עינים בכל יום שיבוא, אבל אתחלתא דגאולה יש כאן, ועוד יותר מאתחלתא. סימני ונציני הגאולה שלמה נראו בארץ.

המצפה לבשרות טובות ישועת ה' והתעלות ישראל במהרה

שמואל אליהו טאוב

בהרה"ק מהרש"א צוק"ל ממודזיץ

("תפארת ישראל" חלק ח; תש"ח, עמוד י"ט-כ).

¹ מספר הרה"ג רבי יעקב קאפיל רייניץ שליט"א: האדמו"ר ממודזיץ, רבי שאול זצ"ל, נלב"ע ביום ש"ק ט"ז בכסלו תש"ח, יום ההצבעה באו"ם על הקמת מדינה יהודית.
ר' עלי לרנר ז"ל, שהיה ממונה על סדרי ההלויה סיפ"ו... נישג אלי יהודי ישיש שעון על מקלו ושאלני מדוע משתהים? אני לא הכרתיו, אך מי שעמד לידי לחט לי, זה החז"ר! א! שבא לחלוק כבוד לאדמו"ר ז"ל, משום זכותו הגדולה בשבתו בוילנא היה לעור להשגת היתר מעבר לשיבת מיר בדרכם לשחנאי.